

Reïncarnatie

Het Deense Relab leverde tot voor kort alleen algoritmes aan andere audiobedrijven; zo hebben plug-ins van SSL en IK Multimedia Deens bloed in de aderen. Nu komt Relab met een eigen product, maar ook weer niet helemaal. Hun LX480 Complete plug-in is namelijk een exacte remake van de beroemde Lexicon 480 galm.

door Wessel Oltheten > wessel@interface.nl

Hoewel de Lexicon 480 werd ontwikkeld toen ik mijn tijd nog voornamelijk doorbracht met kleurplaten en hamertje tik, was het tijdens mijn eerste baan in een studio nog altijd 'de galm'. Ik weet nog goed hoe ik voor het eerst een liveopname voor dvd mocht mixen, de 480 aansloot en een instant *aha-erlebnis* kreeg. Zo doen we dat dus. Voor diegenen die het effect niet kennen: de 480-hall maakt alles als vanzelf groots, wijds en diep, maar zonder al te veel in de weg te gaan zitten. Je kunt er veel meer van gebruiken dan van sommige andere galmen, zonder dat de mix dichtloopt. Zoveel zelfs, dat je muziek uit de jaren tachtig en begin jaren negentig aan de buitensporige hoeveelheid

Figuur 1. Een aantal parameters is grafisch in te stellen, zoals hier de frequentieafhankelijke galmtijden.

galm kunt herkennen. Of dat mooi is, kun je je achteraf afvragen, maar in ieder geval klonk de 480 (en ook zijn voorganger, de 224) zo veel producers als muziek in de oren, dat ze er eerder te veel dan te weinig van gebruikten.

Nu we echter lang en breed in de 21ste eeuw zijn aanbeland, is de vraag of er voor de 480 nog wel een plaatsje is weggelegd, behalve dan om nostalgische redenen. Zijn bejaarde processoren zijn al lang en breed ingehaald, en de ontwikkeling van galmalgoritmes heeft natuurlijk ook niet stilgestaan. Bij Relab is dat beseft er ook. Naast dat ze er alles aan hebben gedaan om de authentieke klank na te maken – je kunt zelfs kiezen tussen de digitale of analoge aansluitingen met

bijbehorende ruis en vervorming – hebben ze daarom nog een interessante draai gegeven aan de LX480. Behalve het originele Random Hall-algoritme, is ook een High Density-variant van dit algoritme aanwezig. Daarmee klinkt de LX480 veel dichter, gladder en minder 'rafelig' dan het origineel. Benieuwd hoeveel van de oorspronkelijke magie overblijft als je deze '2013 mode' gebruikt, en of de LX480 het dan ook de moderne concurrentie lastig kan maken.

Klank

Met een is duidelijk dat het met de nostalgie wel goed zit. En laat ik nu net deze week met een eighties-achtige powerballad bezig zijn! Het karakter van de LX480 hoor je vooral duidelijk in het hoog. Je kunt er van die typisch kitscherige uitklanken mee maken op stemmen die met veel valse lucht zingen. Percussie, zoals rimclicks of conga's, kan uitklinken als een eindeloze regen van ijspegeltjes. Zware drums worden immens, maar zonder dat het modderig wordt. En een orkest kun je er in een klap 'Disney' mee maken. Het klinkt allemaal totaal onnatuurlijk, maar wel heel fijn en indrukwekkend.

Dat onnatuurlijke wordt onder andere veroorzaakt door de modulatie die veel wordt gebruikt in de presets. De galm schommelt daardoor subtiel in toonhoogte, waardoor hij vol, rijk en levendig klinkt. De keerzijde is dat het op akoestische instrumenten een vreemde, chorus-achtige bijklank kan geven. In dat geval kun je de modulatie uitzetten, al klinkt het dan ineens wel kaal. Het is de typische haat/liefdeverhouding die je met Lexicon-galmen kunt hebben: ze zijn spectaculair, maar het blijft wel een kunstmatig effect.

Ook subtiel

Toch kun je veel meer doen met een 480 dan over-de-top-effecten maken. Als je alleen al enige zelfbeheersing uitoefent met de hoeveelheid galm die je gebruikt, kun je ook subtiel grootte en diepte maken zonder dat het opvalt. Met de filters verzwak je dan het

INFO
 • Prijs excl: \$ 399,-
 • Distributie: online Relab Development ApS
 • Internet: www.relab.dk

hoog en het diepe laag wat om de galm nog minder aandacht te laten trekken. En wanneer je afstapt van de verslavend grote Hall-algoritmen, zijn er ook subtielere klanken te vinden. Het Room-algoritme is bijvoorbeeld perfect om drums wat diepte te geven, zonder dat de klank modderig wordt zoals met dichtere galmen. Het versmelt heel makkelijk met de bron, maar geeft tegelijk enorm veel breedte en diepte aan het geluid.

Ik heb ook samples van een echte 480 in een convolutiegalm geladen om te vergelijken met de LX480. En hoewel de klankkleur bijna exact overeenkomt, heeft de convolutiegalm juist die kwaliteit minder. Het blijft wat los van de bron staan, terwijl de LX480 zich er echt omheen vouwt. De LX480 heeft ook meer beweging in de klank en klinkt gewoon indrukwekkender.

Van deze eeuw?

De High Density-versie van het Random Hall-algoritme klinkt nog altijd als een Lexicon-galm, maar toch heel anders dan het standaard algoritme. Het vreemde is dat het aan de ene kant wat rustiger, vloeiender in het hoog klinkt, maar dat door de toegenomen dichtheid de galm toch een fractie meer plek in het geluidsbeeld inneemt en het alsnog 'onrustiger' klinkt.

De Vintage mode klinkt wat gruisiger en minder diep in het laag. Ik weet niet welke versie mijn voorkeur heeft. Je begint wel te

begrijpen waarom een galm met minder dichtheid in een mix soms effectiever kan zijn dan een meer natuurlijk klinkende galm. Ik neig er daarom naar om in eerste instantie de standaard versie te gebruiken, en alleen naar HD te schakelen als hij te 'nep' gaat klinken. Met name voor drums, percussie, zang en solo-instrumenten kan HD wel een indrukwekkende grootte genereren, maar dan zonder de opvallende 'effectklank' van het standaard algoritme.

SPECIFICATIES

- vst/au-plugin
- ondersteuning 88,2kHz en 96kHz
- **reverb-algoritmes:** Random Hall, Hall, Room/Plate, Random Ambience, Twin Delays
- **4 routing configuraties:** Single, Cascade, Mono Split, Stereo Split
- downloadversie
- iLok 2 usb-key

Userinterface

Zelfs al klinkt het soms wat gedateerd, je merkt dat deze galm nog altijd heel bruikbaar is. Het werkt makkelijk en snel: je hoeft vaak maar een paar sliders bij te stellen om de klank

Een orkest kun je er in een klap 'Disney' mee maken

precies daar te krijgen waar je hem wilt hebben. Je kunt vrij diepgaand editen, maar dat is alleen nodig als je naar iets heel specifiek bent. Net als op de originele afstandsbediening zijn de belangrijkste parameters standaard aan de zes sliders toegewezen, waardoor je er instant toegang toe hebt.

De gebruikersinterface werkt exact zoals het origineel, maar met een paar slimme toevoegingen. De grafische weergave van de tijdsopbouw van de galm, vroege reflecties en de filterinstellingen kun je ook gebruiken om die parameters te verslepen (zie figuur 1). Met name voor het instellen van filters en frequentieafhankelijke galmtijden is dat erg handig. In de set-uppagina kun je een aantal opties kiezen, waarvan de belangrijkste de engine-configuratie is. Er zijn namelijk twee stereo-engines beschikbaar, die je kunt gebruiken in vier verschillende routings (zie figuur 2).

Conclusie

Ik was de Lexicon 480 al een tijdje uit het oog verloren, maar deze plug-in heeft de liefde toch weer aangewakkerd. Ik heb de hardware niet een-op-een met de plug-in kunnen vergelijken, maar de LX480 komt uitermate overtuigend op me over. Overtuigend genoeg om het idee om een echte 480 te zoeken met een gerust hart te laten varen. Er zijn natuurlijk een hoop prima klinkende galmen bijgekomen sinds 1986, maar het is opmerkelijk hoe effectief de oude algoritmes eigenlijk zijn. Dat vind ik het mooie aan een goed ontwerp: het draait niet om pure rekenkracht en specificaties, maar om wat prettig werkt en wat goed klinkt in de praktijk. Het is

Figuur 2. Je kunt kiezen uit vier configuraties om de twee stereo-engines in te zetten.

zeker niet de galm die alle andere overbodig maakt – soms ben je de typische klank ook weer even helemaal zat – maar andere keren werkt het geweldig. Het leuke ervan is dat het zo'n duidelijk karakter heeft, waardoor je echt een kleur aan je productie kunt geven. En is dat niet wat je zoekt, dan heb je in HD mode een indrukwekkende allround galm om op terug te vallen. ■

HET OORDEEL

- + klank heeft bijzonder karakter en is authentiek.
- + zeer gebruiksvriendelijk, geeft snel goed resultaat.
- + goedkoper dan originele hardware.
- prijzig voor een plug-in

advertentie

Europe Audio/Video Rent BV

Verhuur en verkoop van professionele audio apparatuur voor studio en live

audiorecording: Protocole II, Protocole 18 HD, Reaper, Tascam X44, Studer A80, Otari MTR808

interfaces: Avid HD MADI, Digico UB MADI, TC Electronic Impact Twin, RME MADIface

preamps: Neve, Focusrite, EMI, Avalon, Tubotech, Otari

ruisapparatuur: API Lunchbox, Little Labs VOG, Purist, SSL, Avalon, Neve, Ural, Lexicon, TC

microfoons: Telefunken U84, Neumann, Schoeps, Royer Labs, DPA, AKG, Sennheiser

studio The Bakery: demoremix voor mix, ruisapparatuur, overzetten oude tapes naar AIFF of WAV

030-6775911 ~ www.eavr.nl ~ phonenumber@eavr.nl

eAVr

dijkmanmuziek.nl

amsterdam - alkmaar

HELIOS-ONLINE.NL
Goed geprijsd, vertrouwd adres

De Webshop voor Pro Audio Apparatuur